

MAZGELINIŲ NEMATODŲ IR ANGLIAVANDENIŲ ĮTAKA KIAULIŲ STORŲJŲ ŽARNŲ MORFOLOGIJAI IR EPITELIO LĄSTELIŲ PROLIFERACIJAI

Saulius Petkevičius¹, Knud Erik Bach Knudsen²

¹*Department of Infectious Diseases, Lithuanian Veterinary Academy, Tilžės 18, LT-47181 Kaunas, Lithuania, E-mail. saulius.petkevicius@lva.lt*

²*Department of Animal Health, Welfare and Nutrition, Danish Institute of Agricultural Sciences, Research Centre Foulum, DK-8830 Tjele, Denmark*

Santrauka. Atliktas eksperimentas norint iširti mazgelinių nematodų *Oesophagostomum dentatum* ir angliavandenių įtaką kiaulių storųjų žarnų morfologijai ir epitelio ląstelių proliferacijai. Bandytas atliktas su 32-ies 2–4 mėnesių kiaulėmis. Tirtos kiaulės atsitiktiniu būdu suskirstytos į dvi eksperimentines ir dvi kontrolines grupes po aštuonias kiaules. Kiekviena bandomoji kiaulė užkrėsta po 6 000 *O. dentatum* invazinių L₃ lervų. Tirta ezofagostomų invazijos ir dviejų eksperimentinių dietų [1-oji dieta (A-B grupės) – 55% miežinių miltų, 21% avižių grūdų paviršinio sluoksnio ir 24% baltymų bei mineralinių medžiagų priedo; 2-oji dieta (C-D grupės) – 80,1% miežinių miltų, 7% inulino ir 12,9% cukrinių runkelių skaidulų mišinio su baltymų bei mineralinių medžiagų priedu (3:1)] įtaka. Dvyliką bandymo savaitę visos kiaulės paskerstos ir paimti mėginiai histologiniams bei parazitologiniams tyrimams.

Nustatyta, kad *O. dentatum* invazija ir lengvai virškinami angliavandeniai turėjo statistiškai reikšmingos įtakos kiaulių storųjų žarnų gleivinės morfologijai, mucinų struktūrai ir epitelio ląstelių proliferacijai. Be to, veikiant tirpiems angliavandeniams labiau nei netirpiems, padidėjo kiaulių aklosios ir gaubiančiosios žarnų masė bei raumeninis sluoksnis ($p < 0,01$). Nustatyta, kad *O. dentatum* turėjo ženklią įtaką storųjų žarnų morfologijai, nes didžiausi pakitimai palyginti su kontrolinėmis kiaulėmis ($p < 0,05$) buvo mazgelinių nematodų dislokacijos vietose, t. y. aklojoje žarnoje ir proksimalinėje gaubiančiosios žarnos dalyje.

Raktažodžiai: *Oesophagostomum dentatum*, storųjų žarnų morfologija ir epitelio proliferacija, angliavandeniai, kiaulės.